

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра прикладної лінгвістики

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

РИТОРИКО-КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ФАХІВЦЯ-ФІЛОЛОГА

підготовки	другого (магістерського) рівня
спеціальності	В11 Філологія
освітньо-професійної програми	Прикладна лінгвістика

Луцьк - 2025

Силабус освітнього компонента «РИТОРИКО-КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ФАХІВЦЯ-ФІЛОЛОГА» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою Прикладна лінгвістика.

Розробник:

Рогач О.О., професор кафедри прикладної лінгвістики, к.ф.н., професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: проф. Рогач О.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри: доц. Калиновська І. М.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки В11 Філологія Прикладна лінгвістика Магістр	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90 год. /3 кредити		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год. Практичні 20 год.
		Консультації 6 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 54 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Англійська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Рогач Оксана Олексіївна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	професор кафедри прикладної лінгвістики
Посада	Професор
Контактна інформація	м.т. (096)5612665 oksanarog@eenu.edu.ua,
	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi
Дні занять	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ОК)

1.Анотація ОК. Силабус освітнього компонента «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» складений відповідно до освітньо-професійної програми Прикладна лінгвістика, підготовки магістра спеціальності В11 Філологія.

Освітній компонент «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» призначений для здобувачів освіти (ЗО) другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету іноземної філології

спеціальності Прикладна лінгвістика. Вивчення цього ОК слугуватиме формуванню основ культури публічного персуазивного мовлення фахівця-філолога, володінню практичними навичками комунікації у різних риторичних ситуаціях з метою досягнення максимального комунікативного ефекту та поставлених цілей.

2. Пререквізити Підгрунтям для вивчення ОК «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» є володіння англійською мовою на рівні B2/C1; успішне засвоєння освітніх компонентів «Англійська мова», «Новітні тенденції прикладної лінгвістики», «Сучасні методики навчання й викладання в ЗВО» тощо. До постреквізитів належать «Етика наукових досліджень та академічна доброчесність», «Переклад та редагування текстів», «Філософія мови», захист кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання ОК. Метою викладання ОК «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» є вивчення мовленнєвого етикету та культури мовленнєвої поведінки фахівця-філолога, шляхів регулювання емоційним станом мовця, законів персуазивного мовлення, засобів моделювання аудиторії, правил створення та представлення презентацій; становлення риторики, її законів та принципів, основних типів комунікативних ситуацій, досвіду відомих філологів та риторів; засвоєння базових принципів теорії комунікації та міжкультурної комунікації; оволодіння комунікативними стратегіями, які використовують при англомовній комунікації з представниками різних культур у контекстах особистого спілкування, публічних презентацій, доповідей чи обговорень, а також риторико-комунікативними принципами спілкування рідною мовою.

Основні завдання:

1. ознайомити ЗО з історією виникнення, становленням і розвитком риторики та теорії комунікації, їхнім термінологічним апаратом;
2. розглянути головні проблеми сучасної риторики та комунікації, основні тенденції в галузі публічного мовлення, міжкультурної комунікації, культурології;
3. ознайомити ЗО з основними принципами моделювання аудиторії, встановлення контакту з учасниками комунікативних процесів, способами формування вмінь та навичок ефективного, емоційно стійкого мовця;
4. поглибити теоретичну базу та розвинути практичні навички публічного мовлення у різних видах дискурсів;
5. розглянути закономірності породження й сприйняття мовленнєвих моделей, правила їхнього формування і вибір комунікативних стратегій у

різномітпних риторичних ситуаціях з урахуванням законів риторики, національної культури, мовленнєвої етики, правил вербальної та фізичної поведінки, політичної коректності, академічної доброчесності.

4. Результати навчання (компетентності). У результаті вивчення ОК здобувачі освіти будуть мати наступні компетентності:

1. Інтегральну компетентність (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, перекладу) у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК).

2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією (української та англійської мов) в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

ФК 12. Здатність до науково-педагогічної філологічної діяльності англійською та українською мовами у вищій школі.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості досліджень у галузі теоретичної та прикладної лінгвістики.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність теоретичних та прикладних лінгвістичних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теоретичної та прикладної лінгвістики для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі теоретичного та прикладного мовознавства.

ПРН 18. Презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

Soft skills: У процесі вивчення ОК «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» здобувачі освіти можуть здобути та розвинути наступні особистісні навички: критичне мислення та аналітичність, комунікативні навички (аналіз дискурсу, прагматики, стилістики), командна робота, креативність, самоорганізація і тайм-менеджмент, толерантність та культурна чутливість, емоційний інтелект та емпатія, вміння слухати та адаптуватися, політична коректність та доброчесність.

5. Структура освітнього компонента.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Інд.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Rhetoric and rhetorical situations							
Тема 1. History of rhetoric and its laws. Rhetoric in Ukraine.	12	2	2		7	1	ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 9

Тема 2. Aristoteles and his definitions of rhetoric. Rhetorical situations and their types.	12	2	4		5	1	ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 18
Тема 3. Public speaking. Informative and persuasive speaking.	11		2		8	1	ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 9
Тема 4. A speaker and the audience. Audience and its modeling.	9	2	2		5		ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 9
Тема 5. How to present. What makes a good speech.	10		2		7	1	ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 9
Тема 6. Speech culture and communicative strategies of a speaker in different types of discourse.	12	2	2		7	1	ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 9
Тема 7. Modern trends in rhetoric and public speaking. Rhetoric and politics. Rhetoric and religion.	12		4		8		ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 18
Тема 8. Rhetoric in education. Rhetoric and law.	12	2	2		7	1	ДС+ +ДБ+РМГ+ РК/ 9
Разом за модулем 1	90	10	20		54	6	90
Види підсумкових робіт							Бал
Контрольна робота							Т / 10
Залік							
<i>Усього</i>	90	10	20		54	6	100

Форми контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, РЗ/К – розв’язування кейсів, РМГ – робота в малих групах.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість Годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Famous Rhetoricians of Ancient Greece and Rus’	6		The origin of public speaking. Prominent public speakers of Ancient Greece and Kyivan Rus’. Famous Ukrainian and foreign rhetoricians.
Тема 2. Rhetoric and politics. Rhetoric and religion.	8		The art of persuasion. The role of public speaking in politics. Famous politicians and their speaking techniques.

Тема 3. A personality of a speaker and his/her behaviour/credibility	8		General knowledge, topic awareness, and application of the rules of etiquette.
Тема 4. Political correctness and its role in public speaking	8		The notion of political correctness. Its origin and development. Verbal means of the realization of political correctness. National folklore as a part of persuasive speaking.
Тема 5. Emotional health and stress management in public speaking.	8		Emotional state of a speaker, stress (destructive and constructive). Ways of controlling emotions.
Тема 6. Speech writing and its presentation/interpretation	8		Samples of different types of speeches. Tips how to present and interpret speeches. What makes a good presentation.
Тема 7. Communication and its strategies. Persuasive speaking and its implementation means.	8		Types of communicative strategies, speech/rhetorical situations. Rapport with the audience.
Разом:	54		

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. При вивченні ОК «Риторико-комунікативна культура фахівця-філолога» здобувач освіти виконує завдання згідно з силабусом. Ці види діяльності оцінюються балами, розподіл яких описано у *Таблиці 2*.

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється згідно з Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08 2025 року.

Оцінювання здійснюють за 100-бальною шкалою у системі ECTS із переведенням у лінгвістичну шкалу. За умови відсутності на заняттях з поважних причин ЗО має можливість набрати необхідну кількість балів шляхом самостійного виконання завдань для самостійної роботи та усних відповідей на питання з планів семінарських занять.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за два змістових модулі (ЗМ), становить 100 балів. Рівень знань здобувача освіти за поточний контроль фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля/теми.

Під час навчання здобувач освіти повинен дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників освітнього процесу.

Якщо здобувач освіти бажає покращити оцінку за аудиторну роботу, то він/вона може добрати бали, виконавши індивідуальне завдання (презентація, тези, наукова стаття, виступ на конференції тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Політика щодо академічної доброчесності унормована в [Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#), згідно з яким учасники освітнього процесу мають усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися розкладу навчального процесу, зокрема заборонено списування під час тесту (у т. ч. із використанням мобільних телефонів). Здобувачу освіти необхідно складати всі завдання самостійно, без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не публікувати відповідей до тесту та письмових завдань; зазначати джерела інформації та посилатися на роботу інших авторів у разі використання результатів їхньої роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно погіршити чи покращити результати інших здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародна академічна мобільність) на лекційному чи семінарському занятті здобувач освіти самостійно проходить пропущену тему/теми й може звернутися за консультацією до викладача. Матеріал пропущеного семінарського заняття здобувач освіти за погодженням з викладачем може відпрацювати в онлайн/офлайн-форматі (відповідно до затвердженого графіку консультацій кафедри прикладної лінгвістики), але не пізніше прикінцевого заняття.

Здобувач освіти, який не погоджується з результатами підсумкового контролю, отриманих під час семестрового контролю в день оголошення результатів підсумкового оцінювання, має право звернутися з апеляційною заявою (див. [Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08 2025 року](#), пункт 8 «Апеляція результатів підсумкового контролю»). Оцінювання рівня знань здобувачів також регулюється [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно з [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#), здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – залік – здійснюється викладачем і виставляється на основі накопичених 30 балів протягом вивчення ОК. Максимальна кількість балів – 100. У випадку незадовільної підсумкової оцінки здобувач освіти перескладає залік з освітнього компоненту у період, визначений розкладом залікової сесії.

Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Питання до заліку

1. Rhetoric: its origins and evolution.
2. The Ukrainian rhetoric: its beginning and evolution.
3. Rhetoric in Ancient Greece.
4. Rhetoric today. Visual and material symbols.
5. Types of rhetorical situations.
6. The main laws of rhetoric.
7. Audience: its role and modelling.

8. Famous rhetoricians: secrets of success.
9. Information value and argumentation in public speaking.
10. Rhetorical ethics (Золотослів)
11. Persuasive speaking and its pragmatic potentials.
12. Procedures, strategies and ways of persuasion in public speaking.
13. National folklore as a part of persuasive speaking.
14. Ethics and a professional code of a speaker.
15. Communicative strategies of a speaker.
16. Political correctness, cultural sensitivity and communication.
17. Emotional state of a speaker and methods of its management.
18. Ways of raising the audience interest and understanding of a presentation.
19. A presentation design and its delivery.
20. The main stages of a presentation preparation.
21. A speech, its writing and presentation.
22. Constituent parts of a successful speech: topic, structure, arguments, research, and timing.
23. A cooperation of a speaker and the audience.
24. A psychological and emotional side of a speech presentation.
25. Feedback and its analysis.
26. Pedagogical rhetoric and its acute issues.
27. Rhetoric and teaching.
28. Rhetoric and business.
29. Rhetoric and politics.
30. Rhetoric and religion.
31. Rhetoric and judiciary institutions.
32. Rhetoric and on-line communication.
33. The speaker I admire.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Данилюк Н. О., Рогач О. О. Формування мовної особистості Агатангела Кримського. *Культура слова. Culture of the Word*. 2021. Вип. 95. С. 17–29.
2. Данилюк О. К., Рогач О. О. Формування риторичної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Acta Paedagogika Volynienses*, 2021, Вип. 1. С. 57–60. <https://doi.org/10.32782/apv/2021.1.10>
3. Овчаров М. Майстер публічних виступів. Київ : Незалежний видавець, 2023. 308 с.
4. Рогач О., Хом'як А. Публічне мовлення та дизайн аудиторії. *Ввічливість. Humanitas*, 2025. № 3. С. 129–137. <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/humanitas/issue/view/148>
doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.3.17>

5. Семенець О. «У Цій Єдності – Найголовніша Наша Сила...»: Дискурсивні Стратегії Вираження Консолідації Українського Суспільства у Виступах Президента України Володимира Зеленського 2022–2023 Років.» Досвід Війни. Медійно-Дискурсивний Простір Сучасної України, 2024. URL : <https://> «У цій єдності – найголовніша наша сила...»: дискурсивні стратегії вираження консолідації українського суспільства у виступах Президента України Володимира Зеленського 2022–2023.
6. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Рогач О. О., Бойчук В. М. Педагогічна риторика і комунікативна логіка: термінологічний словник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 56 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21309>.
7. Aristotle. Rhetoric. URL: [https:// The Internet Classics Archive | Rhetoric by Aristotle](https://TheInternetClassicsArchive|RhetoricbyAristotle).
8. Chaban N. Collaborative Settings of Co-Creation: Knowledge Diplomacy and Pedagogical Thinking in Communication. *Journal of Technical Writing and Communication*. 2024. Vol. 54. № 2. P. 143-162. URL : <https://doi.org/10.1177/00472816231188652>.
9. Ovcharov M. Unknown Orator Magazine. URL : [https:// Unknown Orator Magazine | Ovcharov Institute of Rhetoric](https://UnknownOratorMagazine|OvcharovInstituteofRhetoric).
10. Schmälzle R., Lim S., Lim Y., Bente G. The Art of Audience Engagement: LLM-Based Thin-Slicing of Scientific Talks. URL : <https://doi.org/10.48550/arXiv.2504.10768>.
11. Shevchenko, I., Matiukhina, Y., & Drazdauskienė, M. L. The evolution of the English small talk: a cognitive-pragmatic analysis. *Cognition, Communication, Discourse*. 2021. Vol. 23. P. 87-98. URL : <https://doi.org/10.26565/2218-2926-2021-23-06>.
12. Usera D. Audience Engagement Techniques in Oral Presentations. URL : <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/23294906231190575> <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/23294906231190575>.